

AAE ry.

Asealan Elinkeinonharjoittajat ry. (AAE), PL 74, 01721 Vantaa, Rek.nro: 144385

1/3
4.7.2011

Sisäasiainministeriö

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI LÄÄKÄRIN ILMOITUSVELVOLLISUUDESTA JA TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖN ILMOITUSOIKEUDESTA ASELUPA-ASIOISSA.

Asealan Elinkeinonharjoittajat ry (AAE) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa.

Asetuksessa on huomioitavaa, että ehdotettu ilmoitusvelvollisuus ja -oikeus koskee kaikkia lääkärin tai terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa asioivia potilaita tai asiakkaita. Asia ei koske ainoastaan aseluvan haltijoita. Potilaista tullaan välittämään henkilökohtaista ja hyvin intiimiä arkaluonteista tietoa viranomaiselle. Tämän vuoksi on ehdottomasti varmistettava, että tietojen turvaaminen, säilyttäminen ja muu käsittely noudattaa kaikkia henkilötietoja ja yksityisyyden suojaa käsitteleviä lakeja. Lisäksi on syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, ketkä viranomaisessa tietoja saavat käsitellä ja miten tietoja välitetään terveydenhoidon viranomaisen ja lupaviranomaisen välillä.

Koska ampuma-aselaki jättää varsin avoimeksi sen, mikä on riittävä kriteeri henkilön sopivuuden tai sopimattomuuden arvioimisessa ampuma-aseen hallussapitäjäksi, pidämme hyvänä sitä, että asetusluonnoksessa on pääosin rajattu ilmoituksen tekeminen varsin selvärajaisesti 2 § 1. momentin 1 – 3 kohdissa. Samalla näissä kohdissa rima kriteerien täyttymiselle on riittävän korkealla, mikä on tärkeää paitsi henkilön oikeusturvan, niin myös järjestelmän kuormittavuuden kannalta, koska – kuten sanottu – ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvat kaikki terveydenhuollon asiakkaat. Sen sijaan 2 § 1. momentin 4 kohdan määrittely on laeva. On täysin henkilösidonnaista, minkä asteisen käyttäytymisen kukin kokee riittävän uhkaavaksi niin, että ilmoituksen tekemisen kriteerit täytyisivät. Kohta tulisi epämääräisenä poistaa tai ainakin kohtaan tulisi lisätä lisävaateet esimerkiksi niin, että käyttäytyminen on johtanut hätäilmoitukseen tai rikosilmoitukseen. Tosin tässä vaiheessa ilmoituksen tekeminen erikseen on jo tarpeetonta, kuten luonnoksen 2 § 2. momentti säättää. Huomautamme myös, että EU:n ampuma-asedirektiivissä sopimat-

tomuuden kriteerinä on, että henkilö on ”vaaraksi itselleen ja muille”. Kriteerin tason tulisi olla Suomen lainsäädännössä selkeästi sama.

Lääkärin tai terveydenhoidon ammattihenkilön tekemä ilmoitus johtaa käytännössä ampuma-aseiden väliaikaiseen haltuunottoon ampuma-aselain 92 § mukaisesti ja tämän jälkeen ampuma-aseluvan peruuttamisen harkintaan. Ilmoitus on ratkaiseva todistus lupaviranomaisen päätökselle. Tämän vuoksi on varmistuttava, että kaikissa tehtävissä ilmoituksissa vaaditaan riittävät ja täsmälliset perustelut, miksi henkilö arvioidaan sopimattomaksi ampuma-aseluvan haltijaksi. Tarvittaessa valitustilanteessa ilmoituksen tekijä on myös oltava mahdollista velvoittaa saapua kuultavaksi asiassa.

Lopuksi haluamme huomauttaa Sisäasiainministeriön muistion (päivätty 3.6.2011, Mika Lehtonen, luonnos) sisältävän virheellisen ja todistamattoman väitteen. Sivulla 2 lausutaan 4 kappaleen johtolauseessa seuraavaa: ”*Itsemurhien ja ampuma-aseiden määrä korreloi väestötasolla.*” Väite ei pidä paikkaansa, kuten tämän lausunnon liiteasiakirjasta on nähtävissä. Liitteen tietolähteinä itsemurhien määrän osalta ovat Maailman terveysjärjestön (WHO) tilastotiedot vuodelta 2008 sekä asetiheyden osalta tutkimus: *Geneva Graduate Institute of International Studies. "Small Arms Survey 2007". Cambridge.* Liitedokumentissa Suomen asetiheysluku perustuu julkisuudessa olleisiin tietoihin aserekisterissä olevasta asemäärästä sekä Sisäministeriön ja Poliisihallituksen virkamiehien julkisuuteen antamiin arvioihin Suomen laittomasta asekanasta.

Viestinnän emeritusprofessori Osmo A. Wiio on maaliskuussa 2011 ottanut kolumnissaan kantaa vastaavasta suositusta verrannosta – tällä kerralla asemäärien ja henkirikosten suhteen. Osmo A. Wiio kutsuu ilmiötä ”oikopäätelmäksi”. Oikopäätelmä syntyy tuntumapohjalta tutkimatta varsinaisesti sitä, onko kahdella ilmiöllä todellista syy-yhteyttä vai ei. Kansainvälisesti katsoen Suomessa tehdään itsemurhia verrattain paljon. Kun samaan aikaan suomalaisten joskin vääristynyt mielikuva Suomen asetiheydestä on, että meillä on erityisen paljon aseita, syntyy näiden kahden asian välille helposti Wiion tarkoittama oikopäätelmä. Small Arms Survey 2007 tutkimuksessa maat, joissa on noin 30 yksityisen henkilön omistamaa asetta per 100 henkilöä – eli Suomen asetiheys – itsemurhamäärät olivat 3 – 20 per 100 000 henkilöä. Tämä osoittaa hyvin selvästi, että asetiheys ei ole itsemurhia selittävä tekijä.

Huomautamme, että jo aselakiuudistuksen aikana esitettiin virheellistä tietoa Suomen asetiheydestä ja väitettiin paikkaansa pitämättömästi Suomen asetiheyden olevan maailman neljänneksi suurin (muun muassa HE 106/2009 vp). Lainsäädännön tulee korostetusti perustua varmistettuihin ja todennettuihin tosiasioihin. Ampuma-aseet eivät kehitä ympärilleen itsemurhia eivätkä henkirikoksia, vaikka ne välineinä voivat sellaisissa mukana olla.

Asealan Elinkeinoharjoittajat ry antaa mielellään tarvittaessa lisätietoja ja olemme pyynnöstä valmiita tulemaan asiasta myös erikseen kuultaviksi.

Kunnioitavasti,

Antti Sukuvaara

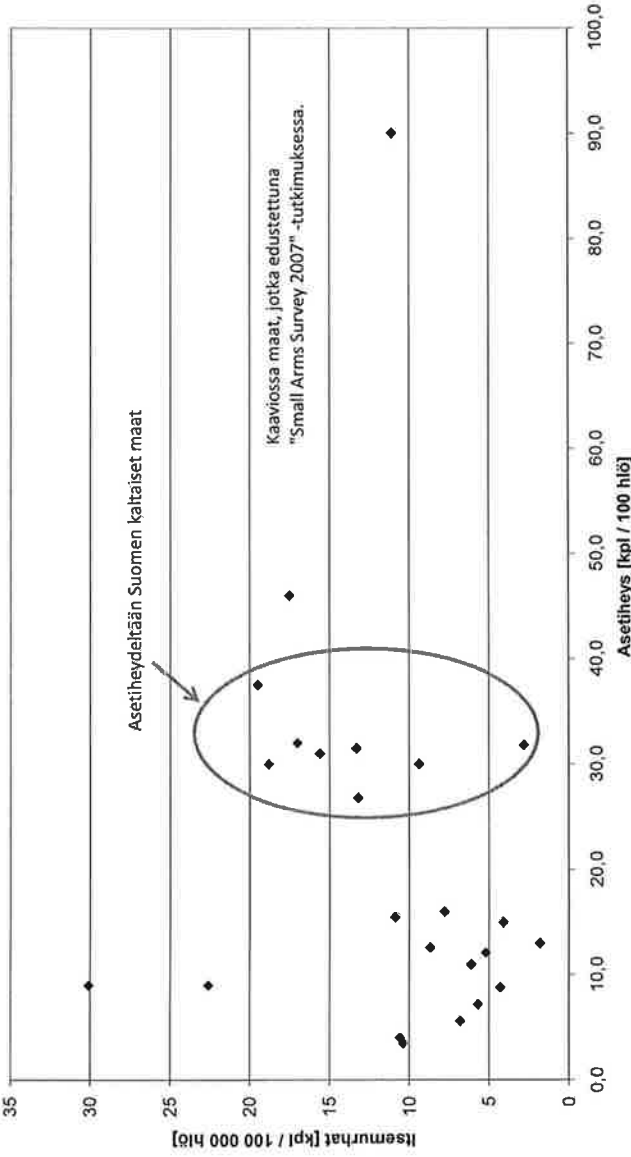
Puheenjohtaja
Asealan elinkeinoharjoittajat ry

LIITTEET

- Liite 1. Yksityishenkilöillä omistuksessaan olevien aseiden määrän vaikutus itsemurhien määrään, taulukko ja graafi, korrelaatio ja aineiston tilastollisen merkittävyyden analyysi.

	Asetiheys [kpl / 100]	Itsemurhat [kpl / 100 000]
Venäjä	9,0	30,1
Ukraina	9,0	22,6
Serbia	37,5	19,5
Suomi	30,0	18,8
Sveitsi	46,0	17,5
Ranska	32,0	17,0
Itävalta	31,0	15,6
Ruotsi	31,5	13,3
Uusi-Seelanti	26,8	13,2
Yhdysvallat	90,0	11,1
Australia	15,5	10,9
Intia	4,0	10,6
Kiina	3,5	10,4
Saksa	30,0	9,4
Argentiina	12,6	8,7
Thaimaa	16,0	7,8
Britannia	5,6	6,8
Espanja	11,0	6,1
Kolumbia	7,2	5,7
Italia	12,1	5,2
Brasilia	8,8	4,3
Meksiko	15,0	4,1
Kreikka	31,8	2,8
Turkki	13,0	1,8

Yksityshenkilöillä omistuksessaan olevien aseiden määrän vaikutus itsemurhien määrään.

Kaikki aineiston maat, korrelaatio: $r = 0,2$

Pearsonin tn. kerroin = 0,2 $p = 0,391$
Selitysaste: 3%

$r = 0,2$ tarkoittaa, että aseihyden ja itsemurhien määrän väliä ei näytä olevan yhteyttä. Aineiston perusteella aseihyys selittäisi itsemurhien määrän varianssista vain n. 3%. Tilastojen perusteella yhteyttä ei siis ole.

Asetiheytään Suomen kaltaisissa maissa tehdään eri tavoin itsemurhia 3 - 20 per 100 000 henkilöä.

Päätelmä: Kahden muuttujan väliä ei ole tilastollista merkittävyyttä.

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

$p > 0,05$ = tilastollisesti ei merkisevä
 $p < 0,05$ = tilastollisesti melkein merkisevä
 $p < 0,01$ = tilastollisesti merkisevä
 $p < 0,001$ = tilastollisesti erittäin merkisevä

Mitään tilastollista riippuvuutta asemäärän ja itsemurhaaltuuden väliille ei ole löydetävissä.